

prima instanță: D. Chistol
(Judecătoria Centru, mun. Chișinău)
instanța de apel: I. Secrieru, V. Efros, A. Danilov
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr.2rac-69/18

Î N C H E I E R E

28 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Iulia Sîrcu

Judecătorii : Galina Stratulat, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieții,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția pentru Protecția Consumatorilor împotriva Societății cu răspundere limitată „Glorinal” intervenienți accesorii Andrei Burlacu, Nadejda Lefter și Societatea cu răspundere limitată „Termohouse” cu privire la declararea nulității clauzelor contractuale, obligarea excluderii asemenea clauze și interzicerea includerii acestor clauze în contractele încheiate cu consumatorii,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Agenția pentru Protecția Consumatorilor, casată hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 02 decembrie 2016 și emisă o nouă hotărîre cu privire la admiterea parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 25 septembrie 2012, Agenția pentru Protecția Consumatorilor a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu răspundere limitată „Glorinal” intervenienți accesorii Andrei Burlacu, Nadejda Lefter și Societatea cu răspundere limitată „Termohouse” cu privire la declararea nulității clauzelor contractuale, obligarea excluderii asemenea clauze și interzicerea includerii acestor clauze în contractele încheiate cu consumatorii.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în petiția nr.395-p din 12 iunie 2012 depusă de către domnul Burlacu Andrei la Agenția pentru Protecția Consumatorilor, petiționarul se plîngea referitor la faptul că pîrîtul impune niște prețuri exagerate la energia termică furnizată. În vederea examinării petiției domnului Burlacu Andrei, Agenția pentru Protecția Consumatorilor a inițiat controlul de stat la SRL „Glorinal”, în cadrul căruia, ultimul a prezentat contractul de furnizare a energiei termice nr.108 din 07 noiembrie 2011, încheiat cu consumatorul Burlacu Andrei.

Urmare a examinării, în conformitate cu Legea nr.256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii a contractului prezentat, în conținutul contractului Agenția pentru Protecția Consumatorilor a depistat unele clauze pe care le consideră abuzive și anume,

pct.V subpct.12 al contractului care stabilește că „valoarea energiei termice livrate se stabilește în baza tarifelor aprobate de către furnizor”.

Consideră că clauza stabilită la pct.V subpct.12 al contractului menționat prin ea însăși și împreună cu alte prevederi din contract, creează, în detrimentul consumatorului, contrar cerințelor de bună credință, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract. Prin contract furnizorul își atribuie dreptul de a stabili în mod unilateral tariful pentru serviciul prestat, fără însă ca utilizatorul să cunoască acest tarif la momentul încheierii contractului. De asemenea, utilizatorului nu-i sunt cunoscute criteriile care stau la baza stabilirii tarifului pentru energia termică furnizată, metodologia de calcul a prețului pentru o Gkal, prin aceasta furnizorul și-a arogat unele prerogative absolute.

Menționează că în situația creată, utilizatorul este expus riscului de a plăti pentru energia termică furnizată un tarif care, pe de o parte nu este reglementat prin careva acte normative în domeniu (respectiv nu este aprobat de către autoritățile publice competente), iar pe de altă parte nu este negociat cu utilizatorul la momentul încheierii contractului.

Indică și faptul că clauza contractuală vizată în pct.IV subpct.6 lit.g) al contractului menționat, creează un dezechilibru vădit în detrimentul utilizatorului, întrucât conform prevederilor art.14 alin.(4) al Legii nr.1525 din 19 februarie 1998 cu privire la energetică, pentru consumatorii casnici, cheltuielile legate de procurarea, verificarea metrologică, instalarea, exploatarea, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a consumului de energie electrică, gaze naturale și energie termică se suportă de către furnizor. Cheltuielile respective justificate se includ în tariful la energia electrică, gaze naturale sau energia termică. Aceleași prevederi le stabilește și art.12 alin.(6) al Legii nr.105 din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, conform căroră, prestatorul este obligat, la prestarea serviciilor, inclusiv a serviciilor comunale, să utilizeze mijloace de măsurare proprii, adecvate, legalizate, verificate metrologic, în modul stabilit, conform cerințelor prescrise.

Prin urmare, solicită Agenția pentru Protecția Consumatorilor declararea nulității clauzelor contractuale incluse în contractual nr. 108 din 08 noiembrie 2011, încheiat între SRL „Glorinal” și consumatorul Burlac Andrei, la pct.V, subpct.12 și pct.IV subpct.6 lit.g) ca fiind cu caracter abuziv; obligarea SRL „Glorinal” să excludă astfel de clauze din contractele cu același obiect încheiate cu consumatorii și de a interzice includerea unor asemenea clauze în contractele care vor fi încheiate în viitor cu consumatorii.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 01 iulie 2014 au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Lefter Nadejda și Burlacu Andrei, iar prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 03 martie 2016 a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu SRL „Termohouse”.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 02 decembrie 2016, cererea de chemare în judecată înaintată de Agenția pentru Protecția Consumatorilor către SRL „Glorinal”, intervenienți accesorii Burlacu Andrei, Lefter Nadejda și SRL „Termohouse” privind declararea nulității clauzelor contractuale, obligarea excluderii asemenea clauze și interzicerea includerii acestor

clauze în contractele încheiate cu consumatorii a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Pentru a ajunge la concluzia enunțată, prima instanță făcând trimitere la prevederile art. 1 din Legea privind protecția consumatorului nr. 105 din 13 martie 2003 și pct. 2 din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002 a stabilit că în speța dată pîrît este SRL „Glorinal” însă la momentul actual acesta deja nu mai deține calitatea de prestator conform contractului de furnizare a energiei termice, nr. 108 din 07 noiembrie 2011, această calitate fiind deținută de către intervenientul accesoriu SRL „Thermohouse”, care este proprietarul bunul imobil menționat, iar în temeiul art. 512 alin. (1), 513 alin. (1), precum și art. 572 alin. (1) Codul civil, SRL „Glorinal” nu mai are nici o obligație față de Burlacu Andrei.

La 20 ianuarie 2017, Agenția pentru Protecția Consumatorilor a declarat apel împotriva hotărîrii instanței de fond, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii Judecătoreiei Centru mun.Chișinău din 02 decembrie 2016, cu emiterea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2017, apelantul Agenția pentru Protecția Consumatorilor s-a repus în termenul legal de declarare a apelului.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2017 a fost admis apelul declarat de Agenția pentru Protecția Consumatorilor, casată hotărîrea primei instanțe și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea a fost admisă parțial și au fost declarate nule clauzele contractuale incluse în contractul nr. 108 din 08 noiembrie 2011 încheiat între SRL „Glorinal” și Burlacu Andrei, la pct.V subct. 12 și pct. V subpct. 6 lit. g). În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

În susținerea soluției date, instanța de apel aplicînd prevederile art. 8 alin. (1), (2) lit. a), 10 alin. (1), (2), 11 lit. d) și 970 Codul civil, art. art. 1 al Legii nr. 105 din 13 martie 2003 cu privire la protecția consumatorilor, art. 3 al Legii nr. 256 din 09 decembrie 2011 cu privire la clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii a concluzionat ca fiind eronată concluzia instanței de fond conform căreia SRL „Glorinal” nu este pîrîtul corespunzător, deoarece la moment aceasta nu mai are careva drepturi și obligații față de consumatorii locatari ai blocurilor locative de pe str. Valea Trandafirilor nr.18, nr.20, nr. 6/1 și nr.6/2 mun. Chișinău, deoarece în temeiul contractului de comodat au fost transmise în folosină gratuită punctele termice din cadrul blocurilor locative de pe str. Valea Trandafirilor nr.18, nr.20, nr. 6/1 și nr.6/2 mun. Chișinău și rețelele termice care asigură furnizarea agentului termic de la cazangeria amplasată pe str.Melestiu, nr.18a, mun.Chișinău la punctele termice indicate.

La acest capitol Colegiul instanței de apel a considerat necesar de a menționa că, obiectul prezentei cauze constituie nulitatea clauzei contractuale și nu executarea cărorva obligații ori exercitarea cărorva drepturi. Respectiv, reieșind din esența instituției nulității actului juridic reglementată de prevederile Codului civil al R.Moldova instanța de apel remarcă că, nulitatea atît a actului juridic în întreg, cît și a clauzei în special, poate fi invocată atît de părțile actului juridic, cît și de

alte persoane ale căror drepturi și obligații sînt lezate prin acte act, iar instanța o poate invoca din oficiu.

Reieșind din cele stabilite supra, instanța de apel s-a călăuzit de prevederile art. 4 alin. (1), (2), art. 5 alin. (1) (2), (4) și art. 6 alin. (1) din Legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nr. 256 din 09 decembrie 2011 a ajuns la temeinicia pretenției privind declararea nulității clauzelor contractuale din contractele încheiate cu consumatorii și anume a declarat nule clauzele prevăzute la pct. V subpct. 12 și pct. IV subpct 6 lit. g) din contractul nr. 108 din 08 noiembrie 2011 încheiate între SRL „Glorinal” și Burlacu Andrei pe motiv că au caracter abuziv și acestea lezează în drepturi consumatorii.

Totodată, instanța de apel a respins pretenția reclamantului cu privire la obligarea SRL „Glorinal” să excludă astfel de clauze din contractele cu același obiect încheiate cu consumatorii și de a interzice includerea unor asemenea clauze în contractele care vor fi încheiate în viitor cu consumatorii, deoarece obligația de a nu include în contractele încheiate cu consumatorii a clauzelor contractuale abuzive este stabilită prin lege, iar constatînd printr-o hotărîre judecătorească că cauza este abuzivă și respectiv contrară legii, agentul economic are o obligație legală de a nu include în contractele încheiate cu consumatorii astfel de clauze. Or, o hotărîre judecătorească în acest sens ar dubla efectul legii.

La 27 decembrie 2017, Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherii Pieții a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii acțiunii și emiterea în această parte a unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

Recurentul, în motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel în partea respingerii acțiunii, deoarece instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Astfel nu este de acord cu concluzia instanței de apel în partea respingerii pretenției privind obligarea SRL „Glorinal” să excludă astfel de clauze din contractele cu același obiect încheiate cu consumatorii și de a interzice includerea unor asemenea clauze în contractele care vor fi încheiate în viitor cu consumatorii, deoarece, art. 7 alin. (5) din Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, prevede expres că odată cu dispunerea nulității clauzelor abuzive și excluderea lor din contract, instanța de judecată impune, totodată, comerciantului obligația de a exclude aceste clauze din contractele cu același obiect încheiate cu alți consumatori, precum și interdicția de a include astfel de clauze în alte contracte care urmează a fi încheiate cu consumatorii.

Prin urmare, consideră că obligația de a exclude aceste clauze din contractele cu același obiect încheiate cu alți consumatori, precum și interdicția de a include astfel de clauze în alte contracte care urmează a fi încheiate cu consumatorii nu operează prin efectul legii, ci doar în baza hotărîrii instanței de judecată. Însă, acest aspect nu a fost înțeles de către instanța de apel, apreciind în mod eronat că ar fi vorba de o dublare a efectului legii.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei redactate.

Din actele pricinii rezultă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 02 noiembrie 2017, fiind expediată părților pentru cunoștință la 13 decembrie

2017. La 27 decembrie 2017 Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherii Pieței a declarat recurs.

În aceste circumstanțe, Colegiul consideră recursul depus la data de 27 decembrie 2017 în termenul prevăzut de lege.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherii Pieței nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de

către Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherii Pieții ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherii Pieții se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru